

ایران - اسپانیا

عهدنامه موذت و تجارت

بیست و یکم محرم ۱۲۵۸ ق. / چهارم مارس ۱۸۴۲ م.

صورت عهدنامه تجارتی فیما بین دولتین علیتین ایران و اسپانیول

فهرست مندرجات

مقدمه

فصل اول - موذت

فصل دوم - شرایط راجعه به اتباع طرفین و تجارت و حفظ و حمایت مشارالیهیم.

فصل سوم - در باب مسافر و تجار دولتین، حقوقی که بر مال التجاره تعلق می‌گیرد.

فصل چهارم - وکلای تجارتی و محل اقامت ایشان.

فصل پنجم - محاکمات، افلاس و ورشکستگی، ترکه اتباع دولتین.

فصل ششم - وقوع جنگ با دولت ثالث.

فصل هفتم - تصدیق عهدنامه.

خاتمه - مدت عهدنامه.

الحمد لله رب العالمين - دولتين علیتین ایران و اسپانیول، بسجعت ملاحظه صرفه و صلاح تجار و عموم رعیت مملکتین و ترقی و وسعت دادن به صنعت تجارت و تشویق این امر مهم که از مصالح معظم دولت است چنین یافتند که هیچ مقدمه مانند انعقاد عهدنامه به این مهم و جسیم معین مفید نخواهد شد، لهذا هر دو علی السویه مناسب دیدند که بعد از این مابین دولتین ذی شوکتین و تبعه آنها اساس دوستی و آمد و شد موافق عهدنامه دوستی و تجارتمی که به زیور حقانیت و عدالت آراسته شده است برقرار و پایدار باشد. برای انجام این مرام، اعلیحضرت فلک رفعت، شمس برج جلال، نخبه سلاطین زمان، وارث تاج و تخت کیان، صاحب اختیار ممالک و وسیع المسالک ایران، ظل الله فی الارضین، کشف الاسلام والمسلمین، السلطان ابن السلطان ابن السلطان والخاقان ابن الخاقان ابن الخاقان، محمدشاه قاجار ابد الله تعالی ایام سلطنته املی یوم القرار - از طرف قرین الشرف خود عالی جاه مقرب الخاقان میرزا جعفرخان مهندس باشی عساکر منصوره، ایلچی مخصوص دولت علیّه ایران در دربار عثمانیه، صاحب نشان مهر تمثال صورت همایون و نشان اول شیر و خورشید سرتیپی، صاحب دوحمایل افتخار سرخ و سبز نشان درجه اول افتخار دولت علیّه عثمانیه را در ضمن اختیار نامه جداگانه در این خصوص وکیل مطلق و مختار نموده. همچنین بدر منیر ابهت و آفتاب درخشان سلطنت، شکوفه نونهال بوستان جلال، سلطان ایزابیل¹ ثانی که به نام نامی ایشان در ایام صفرسن

1. Dona Isabell.

امور سلطنت به لقب ولیعهدی به حضرت بال دومرو اسپارترو^۲ صاحب اختیار مملکت ویکتورا اذمورا^۳ محوّل است از طرف خود، مسبو آتونی لویز دکوردورا^۴، صاحب نشان امیرگان سلطان ایزابیل لاساتولیک، صاحب نشان عیسوی دولت پورتقال و صاحب نشان شووره دولت یونان، صاحب نشان سن سبولکر^۵ بیت المقدس، صاحب نشان اول افتخار دولت علیّه عثمانیه و اجزای مشورتخانه حضرت سلطان ایزابیل لاساتولیک نویسنده خاص پادشاهی، وزیر مختار دولت مشارالیه را از قرار نوشته وکیل مطلق و مختار تام کرده، مأمورین مزبورین بعد از نشان دادن و ملاحظه نمودن اختیار نامه یکدیگر همه را موافق رسم و ضابطه یافته قرار عهدنامه مبارکه را در ضمن هفت ماده آتیه به این تهج دادند:

ماده اول - بعدالیوم، مابین دولت علیّه ایران و دولت بهیّه اسپانیول و تبعه طرفین الی ماشاءالله تعالی اساس دوستی صادق و محبت و موالات دایمه باقی و برقرار باشد.

ماده دویم - تبعه دولتین علیّین مأذون باشند که به آزادی و امنیّت تمام به مملکت یکدیگر آمد و شد نمایند و معامله و تجارت و سیاحت کنند و خانه و دکان و حجره و انبار بقدر ضرورت امور خود کرایه سازند و از طرف مباشرین دیوان اعلی به هیچ وجه ممانعت نشود، بلکه پیوسته احوال ایشان را مراعات نموده دقت کنند که به سیاحان و تجار طرفین خوش رفتاری شود، بقدر مقدور به استراحت و آرام آنها بیفزایند و در وقت ضرورت احکام و مناشیر عبور به آنها مرحمت شود که کسی مانع نشده حمایت از آنها کنند.

ماده سیّم - در حق تبعه دولتین ذی شوکتین که به عنوان معامله و تجارت و یا به طریق سیاحت به مملکت یکدیگر تردد می نمایند، از زمان ورود تا وقت خروج لازمه احترام مرعی شود و از آنها به هیچ اسم و رسم عوارض مطالبه نگردد، مگر اینکه از

۲. Baldomero Espartero، اصل: بال دومردا چپرئرد

۳. Victoire et de Morella، اصل: ویک توار و مربلا.

۴. Antonio Lopez de Cordora، اصل: آلطونی لوتس دوکاردونا.

۵. Sauveur، اصل: سودور.

۶. St. Sepulcre، اصل: صهن گر.

امتعه آنها در حین ورود و خروج در مملکت یکدیگر مثال تبعه دول متحابه گمرک گرفته شود.

ماده چهارم - دولتین علیتین به جهت آسایش و اطمینان تبعه خودشان که به خاک یکدیگر آمد و شد خواهند کرد، مأذون خواهند نمود که در دو محل مناسب وکیل التجاره اقامت کنند. دولت علیته ایران مأذون خواهند ساخت که یک نفر وکیل التجار از طرف دولت بهیته اسپانیول در دارالخلافه طهران و یک نفر دیگر در دارالسلطنه تبریز مقیم شود. همچنین دولت بهیته اسپانیول راضی خواهند گشت که یک نفر وکیل التجار از طرف دولت علیته ایران در مادرید پایتخت دولت مزبوره و یک نفر دیگر در بندر برسلون^۷ و یا به عوض محل ثانی در یک بندر دیگر که دولت علیته ایران مناسب دانند وکیل التجار نصب نمایند.

ماده پنجم - هر وقت که در خصوص معامله و داد و ستد و غیره مابین تبعه دولتین متعاهدتین گفتگو و نزاعی اتفاق افتد آن نزاع باید که به استحضار و اطلاع وکیل التجار و یا ترجمان آن دولت موافق عادت و شریعت مملکت قطع و فصل شود و اگر کار یک نفر تاجر از تبعه دولتین علیتین معیوب و ورشکست شود و یا آن شخص ادعای افلاس نماید باید بعد از ملاحظه دفتر ارسال و مرسول و طلب و تنخواه آن اموال و اسباب او به اطلاع وکیل التجار و یا ترجمان آن دولت قسمت و غراما^۸ شود و هر قدر که از قرض آن مفلس باقی می ماند ارباب طلب او باید ذمه او را بری نموده، تمسکات او وارد نمایند و همچنین وقتی که یک نفر از تبعه دولتین وفات کند باید جمیع متروکات و دفتر او به وکیل التجار آن دولت تسلیم شود و قرض و طلب او به استحضار وکیل التجار موافق شریعت مملکت جاری شود.

ماده ششم - اگر یکی از دولتین متعاهدتین با دولت دیگر جنگ و محاربه داشته باشد، از این رهگذر به دوستی ابدی دولت علیته ایران و دولت بهیته اسپانیول به هیچ وجه

۷. برسلون.

۸. gorama رک: عهدنامه ایران - آلمان فصل چهاردهم.

خللی و قصوری نرسد.

مادّه هفتم - این عهدنامه دوستی و تجارتی که مابین دولتین به نهج گذشته در ضمن هفت ماده قرار داده شده است به یاری خداوند یگانه امنای دولتین معاهدتین، جمیع مواد آن را دایم مرعی داشته به هیچ وجه به ارکان آن خلل نخواهند رسانید و ان شاء الله تعالی در مدت پنج ماه یا کمتر عهدنامه مزبوره به امضا و مهر امنای دولتین علیتین رسیده در اسلامبول مابین وکلای دولتین مبادله خواهد شد.

خاتمه - این هفت ماده که به تصدیق وکلای طرفین در دو نسخه به سیاق واحد انجام پذیر گشته، بعد از مهر و امضای طرفین در دارالخلافة اسلامبول به تاریخ نهم ماه مرج^۹ مطابق بیست و یکم^{۱۰} شهر محرم الحرام سنه یک هزار و دویست و پنجاه و هشت هجری مطابق سنه یک هزار و هشتصد و چهل و دو عیسوی عوض و مبادله گردید.

محلّ مهر و امضای

محلّ خطّ و مهر میرزا جعفرخان

ایلچی اسپانیول

ایلچی دولت ایران

۹. مارچ = مارس.

۱۰. اصل: بیستم.

گردآورنده:
شاهین کاویانی

<http://derafsh-kavivani.com/treaties/>